

Asperitas frigoribus abest. Addit etiam, Solum præter oleam vitæque & cetera calidioribus terris oriri sucta, patiens frugum, sæcundum, tardè mitescunt, cito proveniunt, eadem utriusque rei causa, multus humor terrarum, cælique. Aër enim (ut habet Strabo) imbribus magis est quàm nivibus obnoxius. Ab omni tamen frugum genere ita beatum, ut Cereris sedem fuisse dixerit Orpheus. Nam de hac nostra insula intelligendum illud est:

* Cereris
regalia sunt
hic ampla
Deæ.

Zosimus.
Eunapius
ἐὶ πρὸς
βέου.

Panegyri-
cus Con-
stantino di-
ctum.

Et occidentalis imperii quasi horreum, & cella penuraria fuerit, unde ꝑ CCC navibus, quæ lembis majores erant, magnum frumenti numerum in Germaniam ad limitaneos exercitus alendos quotannis exportaverint Romani. Sed ne in patriæ laudes effusior lascivire videar, audi pro me veterem oratorem ejus laudes pleno ore celebrantem. O fortunata & omnibus beatior terris Britannia, quæ Constantinum Cæsarem prima vidisti: merito te omnibus cæli, ac soli bonis natura donavit, in quâ nec rigor est nimius hyemis, nec ardor æstatis, in qua segetum tanta sæcunditas, ut muneribus utrisque sufficiat, & Cereris & Liberi: in qua nemora sine immanibus bestiis, terra sine serpentibus noxiis. Contrà pecorum mitium innumerabilis multitudo lacte distenta & onusta vellerebus: certè, quod propter vitam diligitur, longissimi dies, & nulla sine aliqua luce noctes, tum illa littorum extrema planities non attollit umbras, noctisque metam cæli, & syderum transit aspectus, ut Sol ipse qui nobis videtur occidere, ibi appareat præterire.

Panegyri-
cus Con-
stantio di-
ctum.

Alium item si placet, Constantium Constantini Magni patrem sic alloquentem audi. Et sanè non sicut Britannia nomen unum, ita mediocri jactura erat Reipub. terra, tanto frugum ubere, tanto læta numero pascuorum, tot metallorum fluens rivis, tot vestigalibus questuosa, tot accincta portubus, tanto immensa circuitu.

Singularem etiam & maternam naturæ benevolentiam in hanc insulam sic expressit Poëta fatis antiquus, Britanniam hoc epigrammate affatus, quod luce non indignum quidam judicant:

*Tu nimio nec stricta gelu, nec sydere fervens,
Clementi calo, temperieque places.
Cum pareret natura parens, varioque favore
Divideret dotes omnibus una locis,
Seposuit potiora tibi, matremque professa,
Insula sis felix, plenaque pacis, ait.
Quicquid amat luxus, quicquid desiderat usus,
Ex te proveniet, vel aliunde tibi.*

Insule For-
tunatæ.

In comm.
ad Lyco-
phronem.

1344.

Opulenta hæc Britannia ubertas, & beata amœnitas fidem fecit nonnullis Fortunatas illas, sive Beatorum insulas, in quibus omnia perpetuo vere ridere scribunt Poëtæ, apud nos fuisse. Hoc enim Isacius Tzetzes non minimi inter Græcos nominis affirmat, majoresque nostri ac veritatem credidisse videntur. Cùm enim, ut est apud Robertum Avesburiensem, Clemens VI, Pontifex Romanus Lodovicum de Hispania Fortunatarum Insularum Principem designasset, & in ejus subsidium delectus in Gallia & Italia haberet, persuasissimum nostris erat illum Britannia principem designatum fuisse, & in Britanniam, quasi unam de Fortunatis, ut inquit ille, omnem istum apparatus fieri. Ipsique viri prudentissimi,

nostri apud Pontificem legati, ita hanc opinionem imbiberunt, ut statim se Roma subduxerint, & in Angliam, ut suos certiores facerent, advocarint. Nec aliud nunc judicavit, qui fortunatas & beatas Britannia dotes penitus noverit: est enim naturæ gaudens opus, quam quasi alterum orbem, extra orbem ad delicias humani generis constituisset, & tanquam formam quandam ad eximiam pulchritudinem, & universi ornatum egregiè depinxisset videatur. Ea varietate gemmea, & descriptione amœna oculi quocumque inciderint, reficiuntur. Vt incolas taceam, optima corporis habitudine, commodissimis moribus, mitissimis ingeniis, & maximis animis, quorum virtus rebus domique bellicque gestis est universo terrarum orbi testatissima.

Qui verò vetustissimi, adeoque primævi insulæ hujus incolæ fuerint, quæ item Britannia nominis originatio, variæ subinde enatæ sunt opiniones, & multos (ut inquit ille) incertos certare hanc rem vidimus. Nec quicquam certi nos hac in re magis sperare possumus, quàm reliquæ gentes quæ (præter eas quibus suas origines asserunt sacra literæ) perinde ac nos, quod ad originem spectat, in magnis tenebris, erroribus, & incitiis versantur. Nec aliter sane fieri potest, cùm veritas tot labentium seculorum revolutionibus non poterat non profundè occultari. Primos etenim regionum incolas aliæ curæ cogitationesque anxerunt quàm suas origines ad posteros transmittendi. Quod etiam si maximè voluissent, minime poterant, cùm eorum vita esset inculta, horrida, bellorum plena, & ideo sine literarum præsidio, quæ vitæ civilis, pacis, otiique comites, solummodò rerum memoriam conservare & seræ posteritati transmittere possunt. Præterea Druidæ qui olim Britannorum & Gallorum Sacerdotes, præterita tenuisse credebantur, Bardique rerum strenue gestarum decantatores non fas existimarent quicquam literis librisque mandare. Sin autem quid mandassent, tanto tempore, tot tantisque rerum conversionibus & eversionibus proculdubio intercidisset, cum saxa, pyramides, obelisci, aliaque monumenta quæ ad memoriam conservandam ære perenniora videbantur, diuturni temporis iniquitati jam olim cesserint. Subsequentibus tamen seculis apud plures nationes non defuerunt, qui hæc supplere gestierunt, cumque verum docere non potuissent, saltem ut delectarent, narrationes jucunda quadam varietate ad voluptatem comparatas, & opiniones pro suo quisque captu de gentium originibus nominibusque parturierunt. Quibus multi neglecta veri inquisitione statim conniverunt, plerique fingentis dulcedine deliniti prone crediderunt.

Verum cæteris omisissis, inter nos (quem hujus suspitionis affinem non dixerim) Galfredus quidam Arthurius Monumethensis, regnante Henrico Secundo, Historiam Britannicam, è lingua Britannica, ut ipse ait, edidit: in qua prodit Brutum quendam origine Trojanum filium Silvii, nepotem Ascanii, pronepotem Æneæ illius Magni, cui genus à Iove summo (Dea enim Venus fuit genitrix) qui matrem partu, patrem forte fortuna inter venandum interemit (quod Magi prædixerant) patria profugum Græciam petiisse, ibi

Primi In-
colæ, & no-
minis ra-
tio.

Galfredus.
Ap. Ar-
thur.